

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **Ing. Z. K.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje**, se sídlem v Českých Budějovicích, U Zimního stadionu 1952/2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 1. 2008, č. j. 10 Ca 214/2005 - 94 o neustanovení zástupce,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále „stěžovatel“) podal dne 13. 12. 2007 kasační stížnost směřující proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále „krajský soud“) ze dne 21. 11. 2007, č. j. 10 Ca 214/2005 - 70. Usnesením ze dne 18. 12. 2007, č. j. 10 Ca 214/2005 - 88 uložil krajský soud stěžovateli, aby ve stanovené lhůtě doložil své zastoupení v řízení o kasační stížnosti advokátem. Stěžovatel k uvedené výzvě sdělil podáním ze dne 31. 12. 2007, že žádá o ustanovení opatrovníka, protože žádný z jím oslovených advokátů nebyl ochoten jej zastupovat. K výzvě krajského soudu ze dne 3. 1. 2008 stran doložení majetkových poměrů sdělil dne 8. 1. 2008 stěžovatel, že o osvobození od soudních poplatků nežádá a netvrdí, že jsou u něj dány předpoklady pro osvobození. Vzhledem

k tomu, že nebyly naplněny důvody pro postup dle ust. § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“), krajský soud žádost o ustanovení zástupce zamítl.

Proti výše uvedenému usnesení krajského soudu podal stěžovatel, nezastoupen advokátem, kasační stížnost. V ní polemizuje s oprávněností zákonného požadavku na povinné zastoupení advokátem za situace, kdy mu takové zastoupení všichni jím oslovení advokáti odmítli. Stěžovatel nadto poukazuje, že požadoval po krajském soudu ustanovení opatrovníka, nikoli advokáta. Usnesení krajského soudu označuje stěžovatel za nepřesvědčivé.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel podle § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. V dané věci stěžovatel není zastoupen advokátem a sám rovněž nemá právnické vzdělání. Povaha rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost směřuje, však vylučuje, aby v posuzované věci bylo možno nedostatek podmínky povinného zastoupení považovat za překážku, jež by bránila vydání rozhodnutí, jímž se řízení o kasační stížnosti končí. Za situace, kdy předmětem přezkumu je rozhodnutí, jímž nebylo vyhověno žádosti účastníka o ustanovení zástupce z řad advokátů, by trvání na podmínce povinného zastoupení vedlo k vlastnímu popření cíle, jež účastník podáním žádosti sledoval a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, že účastník právo na ustanovení zástupce nemá.

Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost je podána včas a že je přípustná, přezkoumal napadené usnesení včetně řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může předseda senátu ustanovit navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh zástupce, jímž může být i advokát. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být na návrh osvobozen od soudních poplatků účastník řízení, který doloží, že nemá dostatečné prostředky.

V projednávané věci však stěžovatel takovou skutečností sám popřel.

Každý může před soudem jako účastník samostatně jednat (procesní způsobilost) v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti (§ 20 o. s. ř.).

Procesní nezpůsobilost přichází v úvahu pouze u fyzické osoby, a to v případě nedostatku věku nebo nedostatku plné způsobilosti k právním úkonům. Soudní řád správní sám vlastní úpravu zákonného zastoupení neobsahuje, proto je třeba přiměřeně použít ustanovení občanského soudního řádu

Zákonným zástupcem fyzické osoby, která byla rozhodnutím soudu zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům byla rozhodnutím soudu omezena, je soudem ustanovený opatrovník.

Podle ust. § 29 občanského zákoníku soud může ustanovit opatrovníka také tomu, jehož pobyt není znám, jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů nebo vyžaduje-li to

veřejný zájem. Za týchž podmínek může soud ustanovit opatrovníka i tehdy, jestliže je to třeba z jiného vážného důvodu. Toto ustanovení je výrazem obecné zásady, dle níž je nutno umožnit každé osobě osobně chránit svá subjektivní práva a právem chráněné zájmy. Z toho důvodu dává zákon možnost (nikoli povinnost) soudu ustanovit opatrovníka ve dvou případech, kdy tato zásada může být dotčena, a to: a) u osoby, jejíž pobyt není znám, b) jestliže je to třeba z jiného vážného důvodu.

V prvním případě je třeba k tomu, aby soud byl povinen zvážit možnost ustanovit opatrovníka následující podmínky: 1) u osoby, jejíž pobyt není znám, a současně 2) jestliže je to třeba ochrany zájmů takové osoby, nebo 3) vyžaduje-li to veřejný zájem.

První podmínka vůči dalším dvěma má kumulativní charakter, druhá a třetí podmínka vzájemně jsou alternativní. Existence jiného vážného důvodu pro ustanovení opatrovníka nahrazuje podmínku neznámého pobytu osoby v předcházejícím případě. I v tomto případě však musí být splněny další dvě podmínky, a to alternativně, tj. ustanovení opatrovníka musí být třeba k ochraně zájmu osoby, nebo ustanovení opatrovníka vyžaduje veřejný zájem. Žádná z výše uvedených podmínek však v případě stěžovatele nenastala.

V řízení ve správním soudnictví je zastoupení možné, nikoliv povinné. Výjimkou je však řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem, v němž musí být stěžovatel povinně zastoupen advokátem (pokud sám nemá právnické vzdělání – viz § 105 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovení opatrovníka, pro které nadto nebyly dány u stěžovatele zákonné předpoklady, proto v řízení o kasační stížnosti nemůže mít účinky povinného zastoupení advokátem, resp. osobou s právnickým vzděláním ve smyslu ust. § 105 odst. 2 s. ř. s. Jistě nelze vyloučit, aby ustanovený opatrovník byl současně i advokátem, musí však být naplněny zákonné předpoklady pro jeho ustanovení. Tak tomu však v projednávané věci nebylo. Stěžovatel je plně procesně způsobilý a je schopen sám před soudem vystupovat, o čemž svědčí i to, že tak činil i v řízení o žalobě před krajským soudem, jakož i v řadě předchozích řízení, která byla, jakož i nadále jsou před krajským soudem vedena. Skutečnost, že stěžovateli bylo několika advokáty odepřeno převzetí plné moci k zastupování, sama o sobě nemůže být ospravedlnitelným důvodem pro ustanovení zástupce soudem, když zcela absentují zákonné předpoklady pro takový postup (§ 35 odst. 8 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud shledal postup krajského soudu zcela v souladu se zákonem, a proto kasační stížnost pro zjevnou nedůvodnost podle ust. § 110 odst. 1 in fine zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ust. § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s.; stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, žalovanému, který byl ve věci úspěšný, náklady řízení nevznikly, proto mu je soud nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 10. června 2008

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu